

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“,
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

**List za politiko,
gospodarstvo in prosveto**

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrtletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrtletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—.

Ali nov denar?

Pomanjkanje denarja, to je oni pojav, ki nas dan na dan živo spominja na naš težki gospodarski položaj. Šilingi postajo vedno redkejši in deželi ni več redka prikazen, da v kmetiški hiši niti enega šilinga ne zmorejo več.

To je očitno znamenje dejstva, da gospodarstvo propada. Denar je življenjski sok v narodnem gospodarstvu; njega naloga je, da se pretaka od posameznega gospodarja do drugega in tako veže poedince v gospodarsko skupnost ter omogoča izmenjavo blaga. Danes vsak posamezni gospodar občuti, kako so mu vezane roke. Trud in dobra volja ne privedeta več do zaželjenega uspeha, ker v celem narodnem gospodarstvu življenje umira. Kaj pomagajo kmetu njegovi pridelki, ko pa ne najde za nje kupca? Cene so prenizke in oni, ki bi rabil posojilo, ga ne dobi, ali pa le za neprimerno visoke obresti. V stiski se kmet oprime vsake pomoči, ki se mu zdi rešilna. Zato že opažamo, kako se pojavljajo različni zasebni posredovalci, ki ponujajo kmetom denar za visoke obresti in pod neznosnimi pogoji.

Kako temu odpomoči? Od več strani slišimo danes predlog, da naj se v naše gospodarstvo vpelje več denarja, pa se bo položaj izboljšal. Toda potom Narodne banke to ni mogoče. Ta je vezana na svoja pravila. Šiling mora biti do gotove mere krit z zlatom, oziroma inozemskimi devizami, torej je tudi množina denarja, ki pride v promet, odvisna od zaloge zlata in deviz, s katero banka razpolaga. Zalogo zlata, ozir. deviz je mogoče zvišati samo potom našega izvoza. Vsled svetovnega značaja gospodarske krize pa naš izvoz zastaja, torej tudi ni pričakovati, da se zlato kritje in s tem množina denarja, ki pride v promet, v kratkem času zviša.

Preko te ovire je mogoče priti le na ta način, da se uvede nov denar, katerega vrednost in veljavnost ne bi temeljila na zlatem kritju. To je zahteva narodnih socializmov in Heimatschutz. Na zadnjem zborovanju Heimatschutz v Celovcu sta oba govornika, Starhemberg in gospodarski sotruden tega gibanja Olaf Petri, zahtevala, naj bi se pri nas takoj uvedel Heimatschilling, nov denar, ki naj bi krožil poleg že obstoječega denarja. Predlog je zamišljen sledeče: Heimatschilling ne bi bil krit z zlatom. Njega vrednost bi temeljila na vrednosti naše celokupne zemljiške posesti. Cela naša zemljiška posest bi se nekako obremenila s prisilnimi hipotekami in te bi tvorile podlago, ki bi zajamčila temu novemu denarju njega vrednost. Ker velja v mednarodnem prometu le zlato kot plačilno sredstvo, bi bil Heimatschilling omejen seveda le na naš notranji promet. Da bi se pa poleg že obstoječega šilinga mogel uveljaviti, naj bi se od države obvezno proglasil kot polnovredno plačilno sredstvo. Država sama naj bi uradnikom izplačevala polovice plače v Heimatschillingu in vsakdo bi z njem tudi smel plačati polovico davkov.

Sličen je predlog narodnih socializmov, ki tudi zahtevajo, da naj se opusti zlato kritje in mesto njega uvede kot denarno kritje vrednost naših zemljišč in industrijskih podjetij.

Misel, ki tiči za temi predlogi ni nova. Že pred dvesto leti je bil v Franciji izveden sličen poizkus in sicer takrat z najslabšim uspehom. Seveda ta ponesrečeni prvi poizkus še ne dokazuje, da je misel napačna. Posebno novejši dobi ni manjkalo zagovornikov te rešitve denarnega vprašanja. V Nemčiji se je slično ustanovo posrečilo premagati inflacijo. Ko je v

letu 1923 v Nemčiji marka doživela katastrofalen padec, tako da se je računalo le še v milijardah in bilijonih, so ustavili nadaljno tiskanje papirnate marke; da pa je bilo mogoče zadovoljiti potrebam gospodarskih krogov po potrebnih kreditih, je država izdala nov denar, takozvano Rentenmark. Tudi ta ni temeljila na zlatu, ampak na zemljiški vrednosti. Ker se je nemški narod postavil odločno za to novo uvedbo, se je namera posrečila. Pokazalo pa se je eno: Dasi je Rentenmark obdržala dolgo časa svojo vrednost, so se vendar končno začela stakati nje velike množine nazaj k državnim blagajnam in treba je bilo denarni promet končno veljavno na novo urediti, kar se je zgodilo zopet na zlati podlagi.

To dejstvo nam pove, da vrednost zemljiške posesti ne more trajno služiti kot denar. Če je bankovec le nekako zastavno pismo, ki obdrži svojo vrednost le na podlagi dejstva, da stoji za njim kot resnična vrednost obremenjena zemljiška posest, potem bi to zopet pomenilo trajno obremenitev lastnikov zemlje. Vsled tega nastane naloga, da se to breme zopet odstrani. In to je mogoče le na ta način, da pride denar, ki obremenjuje zemljo zopet iz prometa.

Tudi Heimatschilling bi torej končno ne pomenil nič drugega, nego neko prisilno posojilo, za katero bi morala jamčiti zemljiška posest. Uvedba bi imela le takrat pomen, ako je upati na skorajšnje izboljšanje našega celokupnega gospodarskega položaja, ki bi omogočil, da se v prihodnosti Heimatschilling zopet odtegne iz prometa.

Zadevo je treba pojmovati in sličnih vidikov kakor veljajo že danes. Tudi naš šiling

je le do gotove mere krit z zlatom, ozir. s polno vrednimi valutami. Vendar pa izdaja Narodna banka denar tudi preko te mere in sicer večinoma na menice. Bankovci, ki pridejo na ta način v promet, so kriti le tako, da izstavitelj menice jamči za njih vrednost. Ko pa je ta dosegel uspeh, v katerega doseg je rabil kredit, tedaj bankovce zopet vrne.

Pri glavobolu, živčnih, revmatičnih in protinastih bolečinah učinkujejo Tegal-tablete hitro in zanesljivo. Če tisoči zdravnikov zapljujejo to sredstvo, ga morete tudi Vi kupiti z zaupanjem! V vseh lekarnah. Cena S 2,40. 5/3

Kakor povedo najnovejša poročila, namepravajo v Jugoslaviji v svrhu razbremenitve kmetov izvesti akcijo, ki se hoče pravilnim potom poslužiti prisilnega kredita od strani zemljiških posestnikov. Privilegirana agrarna banka bi izdajala zlate bone. Ti boni bodo veljali v mejah države kot polnovredno plačilno sredstvo; za njih kritje se bo porabila celokupna zemljiška posest. S temi boni bo Privilegirana banka plačevala vse prijavljene kmetске dolgove. Tako naj bi se kmetje sami razbremenili. Kakor hitro bo sedanja agrarna kriza premagana, ozir. omiljena, se bo šele začelo odplačevanje zemljiških dolgov od strani kmetov v dinarjih. Takrat bodo lastniki bonov te zopet lahko zamenjali v polnovredne dinarje. Ta ustanova pomeni pravilno izrabo zemljiškega kredita. Vrednostni papirji, ki se izdajajo na tej podlagi, morejo biti v veljavi le za neko prehodno dobo, dokler se kriza ne premosti in se zemljiškim posestnikom omogoči, da svojo posest v polni meri razbremenijo.

Boj do skrajnosti za svobodo.

Državljska neposlušnost v Indiji obnovljena. — Ukrepi proti vseindskemu kongresu. — Posledice aretacije Gandhija.

Bilo je pred dobrimi enajstimi leti, ko je po smrti prvega bojovnika Indcev za svobodo Tilaka prevzel vodstvo pokreta za svobodo Indcev Mahatma Gandhi. Tedaj je na narodnem kongresu v Nagpurju pred 22.000 delegati proglasil „noncooperation“, bojkot vsega, kar je angleškega. Napovedal je tedaj Angležem nekrvavo vojno — ravno tukaj so Angleži najbolj občutljivi — in jih opozoril na to, da domačini niso zadovoljni in da mogoče pride čas, ko bodo Indci posegli po zadnjem sredstvu.

Ta bojni klic so Angleži preslišali. Izigravali so do zadnjega plemenske in verske spore med Indci proti nacionalistom, in ne brez uspeha. Pokret je pričel zavzemati vedno širši obseg in Angleži so bili prisiljeni, da so sklicali konference „okrogle mize“, ki pa ni rešila indskega vprašanja. Delavski vladi je na Angleškem sledila vlada konservativcev, in ti so za močno roko v Indiji. Poslušnega slugo imajo v podkralju Willingdonu.

Gandhi se je po konferenci vrnil iz Londona in poročal kongresu. Gandhi je bil vedno proti prelivanju krvi. Kongres je sklenil, da se zanese med široke sloje 350 milijonskega naroda misel o neposlušnosti, ki naj obstoji v tem, da se zlato ne prodaja več vladi ali angleškim trgovcem, da se ustavi izvoz zlata, da se prične z zopetnim pridobivanjem soli, da hombažna industrija ne bo kupovala več angleških sirovin, da je ta industrija odpovedala naročila strojev v Angliji, da se bojkotirajo angleške trgovine in angleško blago, da se ne plačujejo davki itd.

Posledica je bila ta, da je podkralj odklonil razgovor z Gandhijem, da je pustil njega kakor predsednika vseindskega kongresa vtakniti v jetnišnico Jervada v Pooni, da je razpustil okrog 500 organizacij kongresa kot nezakonite, da je pustil aretirati na stotine drugih voditeljev kongresnih organizacij, da je proglasil obsedno stanje, da je zasedel vsa poslopja stranke in pustil izvršiti preiskave v pisarnah in bo menda zaplenil tudi vse kongresne avtomobile in onemogočil telefonsko in brzojavno občevanje s pristaši kongresa.

Postopanje Willindona podpirajo angleški konservativci. Kongresna stranka je računala s tem in zdi se, da je nastopil položaj, ki ga je prerokoval Gandhi za svobodo. Človeške žrtve za svobodo zatiranih so še vedno rodile uspehe. Tudi mi se nismo strašili žrtev in bomo imeli naše junake zapisane vedno na prvem mestu. Kongresna stranka je slutila, kaj pride, in je ustanovila 60 vojnih svetov, ki naj prevzamejo vodstvo v slučaju aretacije enega ali drugega. Ti vojni sveti nabirajo prostovoljce, katerih se je prijavilo v prvih petih dneh že 10.000. Uredili sta se 2 bolnici s 450 posteljami. Tedaj prave vojne priprave.

Aretracija Gandhija ima še druge posledice: Prišlo je do demonstracij, pokale so puške, padali so mrtvi in ustvarjali s tem narodni mučeniki, ječe so se začele polniti, ker kapitalizem zahteva žrtve: Trgovci so proglasili 8 dnevno žalovanje, vse trgovine so zaprte in ves poslovni promet je zastal. Pred angleškimi trgovinami stoje ženske straže in Angleži si

ne bodo mogli basati svojih žepov s sragami domačinov. Žal, da osamosvojitveno gibanje še ni prodrlo v širše plasti naroda in verski prepričani med posameznimi plemeni in pripadniki ver še niso ponehali. To znajo dobro izkoristiti Angleži, magajo pa jim plemiči. Vendar se sliši, da so dobili nacionalisti zaveznike v parijih in muslimanih. Vse žuli isti čevlji.

Na obeh straneh je opazati voljo do boja do skrajnosti. Težko je povedati, kateri bo boljše odrezal. Pravica je na strani Indcev, moč pa na strani Angležev in njih pomočnikov. Vendar se še nobena svoboda in samostojnost ni izvojevala od danes na jutri. Da pa ima tako mnogoštevilni narod pravico do svobode, tega ne more oporekati nihče.

Dvojni zaslužkarji. Na zadnjem zasedanju deželnega zbora so se poslanci bavili s tem, kako bi se moglo nekaj prihraniti, ako bi se odslovile omožene učiteljice. Do sklepa ni prišlo. Po božji in človeški postavi ima skrbeti za družino glava družine, to je mož ali oče. Zato je iz tega stališča popolnoma pravilno, da se omožene učiteljice odslovi, ker je pač moževa stvar, kako spraviti družino naprej. Na drugi strani pa je nepobitno dejstvo, da mora omožena učiteljica zanemarjati ali šolo ali pa svojo družino. Materina vzgoja se ne da primerjati z vzgojo služkinje. Država pa vendar hoče, da se vzgojijo vredni člani nemškega naroda. Zato spada omožena učiteljica k svoji družini. Da bi prišlo v deželi do rešitve tega vprašanja, pač nihče ne bo verjel. Zvezna vlada poizkuša rešiti to vprašanje in je predložila parlamentu tozadevni zakon. Pa ta zakon ne pomeni mnogo in je dejansko samo pesek v oči. Zakonski osnutek pravi, da niso prizadeti oni, ki imajo na mesec 400 S plače, in upokojenci, ki dobivajo 200 S na mesec pokojnine. Če pa imajo skrbeti uradniki še za sorodnike, se prišteje še 50 S in za vsakega napreskrbljenega otroka 50 S. K temu pridejo še razne izjeme. Javni uradniki ne smejo imeti postranskega zaslužka. Drugače pa je zakon tako sestavljen, da je postranski zaslužek še mogoč.

Z razdolžitvijo kmetov je najprej pričela romunska vlada, ki je prevzela vse kmečke dolgove in jih odplačuje v obrokih. Tudi v jugoslovanskih parlamentarnih krogih se razmišlja o tem, kako razdolžiti kmeta. Agrarna kriza je v Jugoslaviji posebno prizadela poljedelce v vseh pokrajinah; nekatere kraje radi padca žitnih in živinskih cen, druge pa zopet radi padca lesnih cen. Kmetje so se začeli pred leti zadolževati, ker so upali, da se bo kmalu obrnilo na bolje. Padec cen živine in drugih pridelkov pa jim sedaj onemogoča, da bi dolgove odplačevali. Poslanci so stavili predlog, naj bi se Privilegirana agrarna banka s posebnim zakonom pooblastila za izdajo bonov po 25, 250 in 500 zlatih Din. do višine treh milijard. Za kritje teh bonov, ki bi imeli nespremenljiv tečaj in ki bi v tuzemstvu služili kot plačilno sredstvo, bi služila vsa zemljišča. V določenem roku bi morala agrarna banka kriti vse prijavljene kmečke dolgove. Kmetje bi lahko v dolgih letnih obrokih polagoma odplačevali ta dolg, ko bi se splošne gospodarske prilike izboljšale. Na izboljšanje splošnega gospodarskega položaja lahko čakamo. Zanimivo je, da je neka zveza med „Heimatschillingom“, ki ga propagira Heimatschutz in za katerega bi tudi jamčila zemljiška posest države. Zdi se nam, da ta misel ni pametna.

Proč z reparacijami! To je sedaj nemško geslo. Po popuščanju velesil je bilo pričakovati, da pride do tozadevne uradne nemške zahteve. Nemški državni kancler dr. Brüning je izjavil, da bo Nemčija na reparacijski konferenci v Lozani stavila zahtevo, da se reparacije popolnoma črtajo. Angleškega veleposlanika je obvestil, da Nemčija ne more zdaj in ne bo mogla v bodoče nadaljevati s plačili na račun reparacij. Poslanik naj bi obvestil o tem svojo vlado. Da bi se Nemčiji reparacije črtale, do tega bržkone ne pride, pač pa se ji bo gotovo dovolil večletni moratorij. Ta vest je izzvala v Parizu in Londonu velike presenečenja.

Jugoslavija. Živkovičeva vlada je 4. t. m. odstopila, ker je dovršila svojo nalogo, ki je obstojala v tem, da izvede volitve v narodno skupščino. Takoj nato je bila imenovana nova vlada, ki kaže malo izprememb. — Dne 3. t. m. so se v Jugoslaviji izvršile volitve v prvi jugoslovanski senat. Udeležba je bila nepri-

merno visoka. — V Jugoslaviji se senatorji volijo in imenujejo. Izmed Slovencev je kralj imenoval sedaj za senatorja g. Ivana Hribarja in g. dr. Valentina Rožiča, profesorja v pokoju.

Italijanski kulturonošci. Italijani prav po barbarsko gospodarijo v svojih afriških kolonijah. Domačini nad tem niso navdušeni in se upirajo. Italijani pa pri zatiranju uporov ne izbirajo sredstva. Poročila iz Cirenajke govori o novih strahotah v afriški puštinji. Prenapeti režim, ki so ga v kolonijah uvedle italijanske oblasti, se ni branil ne pokolja niti kazenskih pohodov proti domačinom. Ko mu pa vse to ni uspelo, je kaznoval vstaše za lakoto. Režim je preprečil vsak stik cirenajških domačinov z zunanjim svetom. Med vstaši je nastalo silno siromaštvo, tako da so bila tri plemena prisiljena, da se zaradi lakote vdajo na milost in nemilost italijanskemu režimu, ali pa da se izselijo. Na cirenajsko-egiptski meji so italijansko vojaštvo in fašistični miličniki zgradili ob 300 km dolgi progi žične ovire in razpostavili ob njih močne straže. Prehod iz Cirenajke v Egipt je bil tako povsem onemogočen. Nekatera plemena so skušala, da bi predrila ovire in prebežala v Egipt, da bi se rešila smrti, ki jim je na eni strani grozila zaradi pomanjkanja živin, na drugi zaradi postopanja italijanskega režima. Enemu plemenu se je posrečilo, da je s svojimi ljudmi predril žične ovire in zbežal. Dve drugi plemeni pa so močni oddelki fašistične milice ustavili tik ob meji in ju prisilili, da sta se po kratkem boju vdali. Če razširjajo Italijani svojo dvatisočletno kulturo na ta način, jim lahko čestitamo. Pridobili si bodo veliko prijateljev! To se godi seveda v Afriki. Ne postopajo pa dosti drugače z nemško in jugoslovansko manjšino. Sredstva se sicer nekoliko razlikujejo, ker smo pač v Evropi, ali cilj zasledujejo isti, namreč iztrebljenje manjšin. Ravno v zadnjem času je bilo zaprtih več slovenskih inteligentov pod pretvezo protidržavne agitacije. Italijani so toliko velikodušni, da manjšin sploh ne priznavajo, ampak poznajo samo italijanske državljanke, ki morajo biti vsi fašisti ali pa računati s tem, da se bodo pokorili v zaporih ali izgnanstvu na kakšnem otoku. Pa tudi italijansko drevo ne bo zrastle do neba.

Poselsko zavarovanje — bo cenejši!

Med nemškimi političnimi strankami na Koroškem se je bil v zadnjem času prav izrazit boj za obstoj ali uničenje zavarovanja poslov. V tem boju pa je najbolj trpela zavarovalnica sama, zakaj razpostavljena je bila različnim napadom od vseh strani, zaradi česar je trpela na ugledu in na mirnem razvoju, ki bi ga ona v tem kritičnem času najbolj potrebovala. Posestniki so ostali dolžni prispevke, in sicer ne samo tisti kmetje, ki res niso mogli plačati prispevkov, tamveč tudi oni, ki jih niso hoteli plačati v nadi, da se bo blagajna itak razbila. Uvideti pa je moral vsak, da naše kmetijstvo visokih socialnih bremen, ki jih nalaga zvezni zakon iz leta 1928, ne more prenesti in da se mora v kratkem času napraviti nekaj. Splošna gospodarska kriza, padec cen živine in poljedelskim produktom ter zvišanje ostalih dajatev je pospešilo zahtevo po izpremembi določb glede socialnih dajatev.

Na občnem zboru bolniške blagajne dne 21. oktobra 1931 so zastopniki Landbunda in zastopniki kršč. soc. kmečke zveze prišli s predlogi o razbremenitvi blagajne in o znižanju prispevkov za socialno zavarovanje, predvsem za bolniško zavarovanje. Sklenilo se je, da se bodo predsednik bolniške blagajne in zastopniki vseh političnih strank posvetovali o teh predlogih in v najkrajšem času izdelali natančen načrt o znižanju socialnih dajatev. V dveh mesecih so se posestniki zedinili na skupen predlog, ki ga sicer zastopniki delojemalcev niso odobraval, z ozirom na resnost položaja pa tudi ne ovirali. V nedeljo, dne 3. januarja je občni zbor sprejel predlog, ki ga je izdelala komisija, v neizpremenjeni obliki.

Na podlagi tega predloga se izpremenijo pravila bolniške blagajne v sledečih točkah:

§ 5 se glasi: Za naslednje skupine delojemalcev (poslov) se določijo naslednji razredi:

1. za zavarovance, ki dobivajo od posestnika hrano in stanovanje in

a) za uslužbenca, ki dopolnijo v tekočem letu 15. leto I. razred,

b) za nestalno zaposlene III. razred,

c) za vse ostale posle za rentno zavarovanje IV. razred,

in za bolniško zavarovanje III. razred,

d) za služkinje, potem za osebe v zvišani službi (upravitelj, molznik, strokovni delavec itd.), za ženske VI. razred,

in za moške osebe VII. razred.

2. za dninarice in dninarje, ki dobivajo od posestnika prehrano V. razred.

Medtem ko so bili dosedaj posli uvrščeni v peti razred in se je moralo plačevati S 1.59 na teden, bodo uvrščeni letos za bolniško zavarovanje v tretji in za rentno zavarovanje (nezgodno in starostno zavarovanje) v četrti razred. Natančne vsote, kako visok prispevek odpade na vsak razred, bomo priobčili prihodnjič.

Blagajna uvede za vsak slučaj uporabe zdravniške pomoči zdravniško takso. Kako visoka bo ta taksa, kdo jo bo plačeval in v katerih slučajih in katere skupine bodo te takse vplačevali, bo odločevalo vodstvo blagajne.

Poleg tega se določi najvišja taksa za zdravlila.

§ 39 se izpremeni v toliko, da znaša tedenski prispevek, ki se mora vplačati za zavarovanca, 80 odstotkov najnižje plačilne mere dotičnega razreda, v katerega je bil uvrščen. Dosedaj se je za bolniško zavarovanje plačevalo samo 50 odstotkov. Radi te odredbe se zviša prispevek za gozdarje, kakor tudi za vse ostale osebe, ki ne dobivajo hrane in stanovanja od posestnika, za 30 odstotkov.

Ako poda posestnik pravočasno izjavo, da da poslu v slučaju bolezni in delanezmožnosti skozi šest tednov hrano in stanovanje ali vsaj 80 odstotkov cele plače, se zniža prispevek za bolniško zavarovanje za eno četrtino.

Poleg tega namerava blagajna za zavarovanje družinskih članov delojemalca uvesti posebni prispevek. Kako visok bo ta in za katero dobo ga bo treba plačevati, bo določilo vodstvo.

V slučaju, da delojemalec, ki dobiva od posestnika hrano in stanovanje, zboli in postane delanezmožen, se zviša bolniška podpora od 7. tedna naprej na eno četrtino.

Predvsem je treba omeniti, da bo blagajna od 1. januarja 1933 naprej vse delojemalce, ki dobivajo od posestnika hrano in stanovanje, uvrstila v nižajo zavarovanje, ako posestnik takoj izrečno ne zahteva, da želi za svoje posle polno zavarovanja. Vsak posestnik, ki hoče imeti svoje posle naprej polno zavarovane, mora to nemudoma javiti blagajni.

Rešitev, ki se je našla v navedenih točkah, je protizakonita in je od občnega zbora sklenjena samo za l. 1932. Upati je, da bodo državni poslanci v tekočem letu našli čas, da zakon o poselskem zavarovanju reformirajo, kakor ga zahteva dosedanja praksa.

DOMAČE NOVICE

Ludovik Borovnik †. Umrl je mož. kje drugi tak je še med nami? Le malo imamo takih mož, ki ostanejo trdni in zvesti svojemu narodu od zibelke in do hladnega groba. Zato je vdarec tem hujši, ako nam iztrga iz naših vrst takega človeka kruta smrt. V 75. letu starosti si zatisnil oči ter nas zapustil za vedno. Doba tričetrt stoletja Tvojega življenja je bila le doba neumornega marljivega dela. V zgodnji mladosti si vzljubil delo ter ostal svojemu poklicu zvest, dokler Ti ni iztrgala orodja iz rok neizprosna smrt. Ne samo da si bil vzgled družinskega očeta in vzornega gospodarja, delo, ki si ga vršil v javnosti v blagor vseh, je neprecenljivo. Najdemo Te med ustanovniki Pol. in gosp. društva za Slovence na Koroškem, pred 43. leti si bil ustanovitelj posojilnice v Glinjah ter do svoje smrti član in odbornik iste. S Teboj smo položili v hladni grob zadnjega ustanovitelja te hranilnice. Leta 1909. si ustanovil Hranilnico in posojilnico v Borovljah ter bil do smrti nje načelnik. Plodnosno delovanje te zadruga je v prvi vrsti Tvoja zasluga. Najdemo Te med ustanovitelji konzumnega društva v Borovljah, kar znači, kakšno važnost si videl v združnem življenju in delovanju. Ko so prišli leta 1919. znani Volkswelrovci, si moral zapustiti tudi Ti tako

ljubljen domačo hišo. A ko si se vrnil, Te najdemo pri prvih obč. volitvah po plebiscitu zopet kot nosilca liste Kor. slov. stranke. Več kot pol stoletja si stal v narodnem boju za pravice koroških Slovencev, plemenitega značaja, a trd kot skala, kadar si zagovarjal čast in pravo svojega naroda. S svojo prevdarnostjo si bil svetovalec vsakemu od blizu in daleč. Hvaležno se Ti je izkazalo ljudstvo z ogromno udeležbo pri pogrebu. Poleg domače zadruge so bile zastopane posojilnice iz Glinj, Šmarjete, Podljubelja, Šent Janža, Sel, požarna bramba, Pol. in gospod. društvo, tudi najboljši dokaz, kako priljubljen si bil pri vseh. Delo, ki si ga zasejal, bo obrodilo sadove in hvaležne se Ti hočemo izkazati s tem, da Te bomo skušali ponesmati. Bil si vedno v naših vrstah, zvestobo Ti vračamo s tem, da Te ohranimo v častnem spominu! Mi vsi pa, dragi Ludovik, ki smo s Teboj delovali, Ti kličemo: Počivaj, spavaj mirno in domača zemlja, ki si jo tako ljubil, naj Ti bo lahka!

Št. Vid v Podjuni. (Promet.) Pri nas je padlo 58 cm snega. Kakor je Št. Vid sicer napreden, ga moramo vendar pokarati, ker pozimi premalo skrbi za pota. Vsaka vas ima skrbeti za del občinskih potov, da so sposobni za promet. Saj ima občina v vsaki vasi svojega zaupnika. Vsako malenkostno delo na poti seveda občina pri sedanji gospodarski krizi ne more plačati, vendar je v interesu vaščanov samih, da so izdatki občine nižji in da se more vršiti promet neovirano. Posebno za našo vas bi bilo potrebno, da bi se že enkrat pustil napraviti snežni plug. Deske za plug so menda že pripravljene, manjka samo še človek, ki bi z deskami kaj ukrenil, ker z deskami samimi ni mogoče odstraniti snega s potov. More se pripetiti slučaj, da je treba nujno potovati ali poklicati zdravnika. Vsak promet je trenutno nemogoč. Kaj naj počne šele revež, ko mu za taka pota nihče noče in ne more posoditi kakšnega konja? Teh razmer pa ni kriva samo gospodarska kriza, ampak gola malomarnost vaščanov.

Času primerno. Revmatičnih bolečin in glavobola se iznebimo s Togonal-tabletami, ki so se izbornobnesle. Togonal-tablete razpustijo škodljive dele in pripomorejo do hitrega olajšanja in popolne ozdravitve. Nad 6000 v zdravnikov potruje izboren, bolečine lajšajoč in zdravilni učinek. Pomirjujoči učinek Togonal ga usposablja tudi pri nespečnosti.

Borovlje. Treba je, da se ob koncu leta ozremo nekoliko nazaj, da pregledamo, kako smo odrezali. Žal tokrat več slabega nego dobrega. Kmetu gre tudi v našem kraju kot drugod: na eni strani vedno višja plačila, na drugi manj zaslužka. Edino, kar je imel v našem kraju kmet ali kočar poprej, je bil prevoz hľadov pozimi. Sedaj je na cesti proti Bajtišam in v Brodi prevzel ta zaslužek avto in kmet je prišel še ob to. Davki ostanejo seveda isti kot poprej! — Žična tovarna, ki je zaposljevala svojčas do 800 ljudi, odslavlja dan za dnem in začasno dela komaj še kakih 200 delavcev. Ko se tiskajo te vrstice, se niti ne ve, ali se na vsezadnje ne bo odpustilo še te. Delavcu, ki je že itak nad vse slabo plačan, se hoče odtegniti družinska doklada, dopust i. t. d. Potem menda bi bilo dela zopet dosti! Čudno je le to, da se ne odslavljajo v isti meri tudi uradniki, katerih je gotovo precej odveč. — Tudi puškarstvo ni bilo zaposleno tako kot druga leta. Vseh novih pušk se je izdelalo v preteklem letu nekaj čez 4000 komadov. Pri puškarski zadrugi se bo delalo zanaprej menda tudi samo še štiri dni na teden. — Ljudsko gibanje v boroveljski fari je bilo sledeče: rojenih 19 otrok, umrlo je 29 oseb, najstarejši 88 let. Poročenih je bilo 11 parov. Tedaj nazadnjemo.

Zahomc na Zili. Dolgo smo molčali, a nismo še zaspali. Zahomc je ostal Zahomc. Še vedno stoji visoka lipa in tudi korito, čeravno je že staro in slabotno. A tudi življenje naše se ni izpremenilo. Komaj je minulo žegnovanje, pa je nastopilo naše društvo z igro „Zaklad“. Lepa je bila in naši vrli tamburaši so prav močno zasvirali na svojih tamburicah. Zapustil je Ciril svoje kraljestvo na planini, prepeval in vriskal je že dolgo po planjah, slana je vsako jutro bolj gosto pokrivala zelene pašnike, prihrul je mrzli višarski veter čez gorjansko planino, pa je nastal strah pred zimo. Takoj so odfrčale zadnje ptičice proti jugu in ni trajalo dolgo, pa so nas zapustila naša dekleta. Zapustile so svoj dom in šle čez zimo v mesto. —

Sveto in tiho smo praznovali advent in pričakovali božič. Na Štefanovo pa je društvo, kakor vsako leto, tudi lani uprizorilo igro in sicer „Pozno pomlad“. Dokaz, da so igrali naši igralci po svojih možnostih, je, da je bila dvorana tudi na novo leto, ko se je igra ponovila, skoraj polna; in Tinja je prišel na novo leto, čeravno je videl igro že na Štefanovo, da bi je ne zamudil, kar tri ure poprej.

Okrog nas. Celovski mestni svet je sprejel proračunske dvanajstine za dva meseca. Proračuna ni bilo mogoče sestaviti, ker še ni bil sprejet deželni proračun. Obenem je občinski odbor znižal nekatere postavke proračuna mestnega šolskega sveta, kakor poprave na šolskih poslopih, potrebščine za pisarne, knjižnice, smuči, potovanja itd. — Podpiranih brezposelnih je zabeležila industrijalna okrajna komisija dne 2. t. m. 17.078. K podpiranim pride še 17.483 nepodpiranih. — Na Dunaju je društvo „Prehladi se vsak dan!“ Člani tega društva se kopljejo vsak dan skozi celo zimo pod nadzorstvom zdravnika v Donavi, da polagoma privadijo telo na nizko temperaturo. Dne 3. t. m. je prišel eden članov tega društva tudi v Celovec in se dvakrat okopal v Vrbskem jezeru. Gledalcev je imel okrog 2000. Tri je kopel Bertla tako navdušila, da so skočili s njim v mrzlo vodo. Temperatura je znašala tedaj 5 stopinj pod ničlo. Dan navrh se je enako društvo ustanovilo tudi v Celovcu. — Upokojena sta bila: nadučitelj Johann Andrae v Št. Jurju na Zili in voditeljica otroškega vrtca v Železni Kapli Matilda Rossbacher. Za nadučitelja v Št. Jurju na Zili je bil imenovan šolski vodja Valentin Ferlič, v Škočidolu pa Reginald Flik, ki se zna posebno postaviti pri občinskih sejah v Vernbergu in pohvaliti v „Freie Stimmen“.

DRUŠTVENI VESTNIK

ROJAKI! SLOVENC!

Temam je dan okoli nas in v nas vstaja strah pred bodočnostjo. Ni še zarje na nebu, da bi oznanjevala lepše jutro.

Otroci-sirote se oklenejo matere, če jih duši žalost in jok. Mi pa se oklenimo v naši žalosti in v našem strahu matere zemlje in vsega, kar je rodila v tisočletju! Saj ta tisočletna zemlja ni denar, ker si jo moreš prisvojiti le z ljubeznijo, marljivostjo in reprostostjo. In največ njenega sadu je v zdravih značajih njenega ljudstva.

Verujte! Zdrava doba pride le z zdravim rodom.

Toliko je zdravja v takem rodu, da ga razsipa še v pesem in melodijo.

Pri nas na Koroškem je narava razkošno delila rodu, ki je bil jasne misli in pridne roke. Dajala je manj v bogatem pridelku kot v dobrih, poštenih značajih.

Se li potem čudite, če govori tudi njegova pesem s spoštovanjem o domačiji, preprostosti, ljubezni, o vsem bogatem svetu okrog njega?

Koliko je te življenske sile še v nas? Morda veliko in dovolj, ker pripravlja mogočen zbor fantov-pevcev naših dolin veličastno prireditve naših narodnih pesmi. In dobro se zaveda ta zbor, da doprinese v temni dan novega solnca in v obupana srca nove tolažbe!

Odmevi narodne pesmi v nastopu velikega zbora naših fantov in mož bodo toplomer našega zaupanja v lastno delo in našo bodočnost.

Rojaki! Na vas je, da bo naša vera upravičena. Polnoštevilno se odzovite vabilu na naše vigredne prireditve!

24. januarja ob 3. uri pop. v Št. Janžu pri Tišlarju nastop ziljskih, zgornjerožanskih, spodnjerožanskih in gorjanskih pevcev.

31. januarja ob 3. uri pop. pri Rušu v Samožni vasi pri Škocijanu nastop podjunskih zborov v okvirju društvene prireditve.

7. februarja v kino-dvorani v Borovljah velika prireditve „Naša pesem“, na kateri nastopi okoli sto pevcev desetih zborov v lastni in skupni pesmi. (Za daljno in bližjo okolico bo prireditve ob 1/23. in ob 6. uri za Borovlje; predprodaja vstopnic za boroveljski prireditvi pri Maksu Koschatu, puškarju v Borovljah in v celovski pisarni S. K. S. Z.)

(Podrobnosti pevskih prireditve v prihodnji številki našega lista.)

Pesem naše vasi!

Da bi vstal iz groba očanec zadnjega stolletja in vrgel svoj pogled v rodno vas in dolino, gotovo bi strmel nad neznanim njenim obrazom. Bi-li še srečavalo njegovo oko znanih v delu in potu zagorelih ter razoranih lic in prostodušnih ter odkritih pogledov v sedanjem rodu? Morda bi bral na novih potezah ves nemir in vso pritaženo žalost sedanjega rodu, ki se je narodil v naš temni dan. Iskati bi moral očanec prave kmetiške domove v senci košatih hiš s čudnimi napisi „Gasthaus“ in „Gemischtwarenhandlung“. Pogovora gospodarjev bi kljub domači besedi ne razumel več in čebljanju naših najmlajših bi se moral čuditi. Bog ve, bi se li ne vrnil prostovoljno nazaj v okrilje zemlje in v njeno skrivnostno življenje.

Otroci našega dneva smo in rastemo iz včeraj v danes in jutri. In ta danes je tak, da kričimo kot neugnani otroci z ljudstvom v zunanem svetu svojo bol in svojo željo. To je danes med nami.

Kako bo novo jutro?

Novo jutro, ko se bo kolo časa, ki se je tekem deset letij vrtelo v tako mrzlični naglici naprej, da smo pozabili se ozirati nazaj, začelo vrteti zopet nazaj. Saj že gledamo obup ljudstva na ulici, v morju hiš, tovarn in prodajaln, ko vidi, da ga ni več razvoja naprej. Morda se znajdemo po tožbah in joku in kriku zopet v stari veri in stari misli. V stari misli dela in molitve, poštenja in preprostosti.

Na mladem rodu bo, da dokaže, koliko je v njem še mladosti in življenja. In to mu bo lahko, če mu vstaja slutnja jutrišnjega dneva. Saj ta disharmonija sedanjega življenja v igri padajočih cen in rastočih dajatev, eksekucij in dražb, brezposelnosti in obupa ne prija zdravemu ušesu in je zato želja po ubrani melodiji tem silnejša. Blagor, mu, komur disharmonija dneva ni pokvarila posluha in kričeča barva modernega časa ni oslepila pogleda! Bolno uho in oko ne iščeta več melodije glasov in harmonije barv. Bolna srca ne bijejo več zdravja in bolne duše nočejo več sreče.

Pesem naše vasi v krizi dneva! Fantje pevci naših dolin jo pripravljajo pesem o domačiji in vigredi, o bornem, zadovoljnem življenju in nedolžni ljubezni, o tihem večeru na naši vasi, o prešerni besedi gorjanskega fanta in šegavem odgovoru našega dekleta. Kako pač bo izzvenela ta naša pesem preprostega življenja in nepokvarjenega veselja v bolni dan in njega ljudstvo?

Pesem naše vasi v krizi dneva! Da razbere rod iz tisočletne melodije in starodavne misli svoj zdravi napev življenja v dobi modernizma in računov.

Vogrče. (Igra.) Domače izobr. društvo priredi v nedeljo, dne 17. januarja ob 3. uri popoldne pri Škofu igro: „Gospa, ki je bila v Parizu“. Pride tudi govornik iz Celovca. Igra se uprizori prvič na Koroškem in izgleda, da bo vzbudila veliko zanimanja. Tudi igralci se bodo potrudili.

Št. Primož v Podjuni. (Igra.) V nedeljo, dne 27. decembra 1931 so gostovali na našem odru igralci Izobr. društva Dobrla vas s prelepo igro „Deseti brat“. Kljub majhnemu odru, ki za večje prireditve ni pripraven, se je igra popolnoma dobro izvršila. Videlo se je, da imajo spretnega režiserja, ker se je kljub nekaterim novincem igra prav dobro izvedla. Posebno so se odlikovali: Manica, Marijan, Deseti brat in stari možakar Krjavelj. Videli smo pa tudi, da se naše ljudstvo zelo zanima za naše prireditve, ker je bila Voglova dvorana tudi tokrat napolnjena do zadnjega kotička. Hvala vsem, ki ste prišli od blizu in daleč gledat uprizoritev bratskega društva! Igralci imajo pač v tem največje plačilo za svoj trud, ko vidijo, da se ljudstvo zanima za njih predstave. Saj delamo za povzdigo kulture v naših dolinah. Igralcem dobrolskega društva izrekamo na tem mestu prisrčno zahvalo, da so nas posetili s to lepo predstavo. Srčna zahvala pa tudi našemu pevskemu zboru, ki nas je med odmori razveseljeval z ubranim petjem.

Slovenji Plajberk. — **Podljubelj.** (Igra „Begnunka“.) Nebo je bilo na Štefanovo naklonjeno, toliko solnca je bilo razlitega v beli naravi in toliko božične dobre volje v rodu, ki je nastopal na odru ali prisostoval predstavi. Presneto korajžo so imeli fantje in dekleta izpod Vrtače,

ki so v nastopu z igro in domačo pesmijo dokazali toliko mladostnega navdušenja in gorjanskega zdravja. Gledalcem ni bilo nič žal za trud dolgega pota in za vstopnino, ker so zrla na odru dobro pripravljeno predstavo „Begunke“, igre, ki se je boje celo naši najboljši odri. Dobro je vedela dvorana ceniti veliki trud igralnih vaj v mrzlih zimskih večerih in zasneženih gorjanskih potih in nagradila je požrtvovalnost mladih gorjanskih korenin s prav pristranim razporejenjem med prireditvijo in burnim ploskanjem. Med odmori je nastopil tudi plajberški zbor in pokazal številnemu občinstvu, kako zna rod pod Vrtačo še vedno ljubiti svojo pesem. Strmel je stari očanec tam v kotu dvorane, ko je videl, s kako ljubeznijo in toploto neguje nepokvarjeni in zdravi gorjanski rod svojo domačo besedo in domačo melodijo. Skrival je utrl solzo in od srca se mu je odvalila težka skrb za bodoči rod. Zaslutil je, da se zopet taja v plajberških gorah in oledenelih srcih ter da izbruhne zopet na dan vsa dosedaj prtajena in od tujega rodu osovražena ljubezen do naših gorjanskih domačij. Fantje in dekleta okoli „Vrtače“, kaj ne, da je stari v dvorani pravilno slutil!

Loga vas. Naše izobraževalno društvo se je začelo precej gibati. Kar zaporedoma smo imeli prireditve. Na Štefanovo so igrali fantje igro „Trije tički“ v Kobenčičevi dvorani in na Silvestrovo pa dekleta igro „Prisiljen stan je zaničevan“ ter šaljivi kuplet, ki je povzročil mnogo smeha. Pri prvi predstavi je bila udeležba dobra. Pri drugi je bila pa vsled slabega vremena in snega udeležba bolj slaba. Igralci so izvršili svoje vloge prav dobro. Med odmori je pel naš novi moški zbor pod vodstvom g. Ivana Aichholzerja. Malo časa se učijo in že so nam zapeli prav lepe koroške slovenske pesmi. Želimo, da nam v kratkem zopet kaj nudijo!

GOSPODARSKI VESTNIK

Nova devizna odredba. Glavni odbor je odobril četrto devizno odredbo. Po dosedanjih deviznih odredbah ni bilo mogoče dobiti inozemske valute za kupčijo v blagu, ker se je dala valuta uporabiti v direktnem klirinškem prometu med poslovnimi ljudmi. To vrzel skuša sedanja devizna odredba izpopolniti z naslednjimi določili. Če kdo izvozi blago v inozemstvo ali sicer proda blago inozemcu v inozemski valuti, mora protivrednost takoj ko dospe v oni inozemski valuti, v kateri se mora izvršiti plačilo, ponuditi Narodni banki v obliki, ki jo bo ona zahtevala, na prodaj, če ni sklenjena z Narodno banko drugačna pogodba. Ta dolžnost ponudbe velja tudi tedaj, če je bilo blago izvoženo pred uveljavljenjem te naredbe in protivrednost ni bila ponudena Narodni banki za nakup že po dosedanjih deviznih naredbah. Če je bila protivrednost v teh primerih izplačana še pred uveljavljenjem te naredbe, je treba ponudbo staviti v teku osmih dni po objavljenju te naredbe. Ta poostreitev devizne naredbe je preprečila zasebni kliring poslovnih ljudi z inozemskimi komitenti in je zaradi tega zadela na hud odpor vseh gospodarskih krogov. Glavni odbor pa jo je sprejel na pritisk Narodne banke, ki zastopa stališče, da mora biti devizna naredba brez vrzeli, ker je sicer brezpomembna. Predsednik Narodne banke je celo zagrozil z ostavko. Potom poštne hranilnice se more plačati na inozemski konto pri avstrijski poštni hranilnici na teden 50 S. Inozemski imetniki računa svoje dobroimetje ne morejo prenesti v svojo državo, ampak ga morajo porabiti za plačila v Avstriji. Odredba dalje določa, da se more vzeti v potniškem prometu s seboj samo 200 S naše valute, v obmejnem prometu pa samo 20 S. Tujih valut se sme vzeti v potniškem prometu do 500 S, v obmejnem pa 50 S. Pa kaj pomaga to, ko pa Narodna banka ne da tujih valut. Srebrnega denarja se sme vzeti preko meje samo za 10 S.

Tržne cene preteklega tedna. Velikovec Biki 50—80 g, pitani voli 100—120, vprežni voli 90—100, junci 80—90, molzne krave 80—100, pitane krave 80—110, telice istotako, zaklani prašiči 130—170, plemenski prašiči 130—140, ovce 50—80 g za kg žive teže. Jaica 16—18 g, skuta 80—100 g, sirovo maslo 360—440 g, pšenica 32, rž 32, oves 20, proso 20, konoplje

45, ječmen 26, ajda 20, jabolka 40—50 g. — Na dunajskem trgu so cene pri svinjah in teletih zopet nekoliko poskočile. Teleta so se podražila za 30—60 g, mesne svinje od 10—20 g, pitane svinje 5—10 g. — Celovec. Voli 90—110, plemenske krave 100—125, pitane krave 60—80, pitani prašiči 120—150, plemenski prašiči 130—150 g za kg žive teže. Pšenica 32—33, rž 34—35, ječmen 22—24, oves 24—26, koruza 18—22, sladko seno 12—14, kislo seno 7, slama 8 g za kg; grah 80—120, fižol 40—60, krompir 14—16, zelje 50—70, repa 20—30g, goveja mast 6, sirovo maslo 4—5.20 prekajena slanina 4 S, sirova slanina S 2.80, zaseka S 3.—, jajce 22—24 g.

RAZNE VESTI

Kaj se godi po svetu? Bivši glavni ravnatelj Kreditnega zavoda Ehrenfest je bil na podlagi tiralice prijet v Lizboni, ko se je hotel vkrcati na parnik, da nastopi potovanje okoli sveta. Nato je prosilo državno pravdnništvo portugalsko vlado, da izroči Ehrenfesta Avstriji. Tožen bo na podlagi novega zakona o nezvestobi. Ni še rešeno vprašanje izročitve. — Od 19. decembra do 31. januarja so prepovedana vsa javna zborovanja. — Vsaki 12. Avstrijec je brez posla. — Dohodki zveznih železnic so se v prvih enajstih mesecih 1931 znižali v primeri z isto dobo l. 1930 za 13.2 odstotka. Vsled deviznih odredb in zakona o prometu z živino bodo dohodki nazadovali še bolj. Sploh pa je železnica pri nas predraga. — Ko je v začetku januarja pri nas snežilo, je drugje deževalo. V delu Avstrije, v Nemčiji, v Češkoslovaški in Angleški so vode zelo narasle in poplavile cele vasi in pokrajine. Škoda je ogromna. Dunaj še sploh nima snega in so se ljudje med prazniki solnčili na klopih v parkih. V nekaterih krajih Jugoslavije pa je padlo do 5 m snega. Železniški promet v teh krajih je nekaj časa počival. Sedaj je nastopilo tudi v alpskih deželah južno vreme, ki bo povzročilo porast rek, ako bo trajalo dalji časa. — Italija: Po Italiji so divjali zimski viharji. V Florenci je vihar podrl stebra oddajne radijske postaje. V mestu samem je vihar odkril več hiš in pokvaril električne napeljave. V Morellu se je podrl stolp tamošnje cerkve. V raznih krajih je bilo ranjenih več ljudi. Več ljudi se je potopilo. — V viharju, ki je divjal na Sredozemskem morju, se je potopil italijanski pomorski vojaški vlačilec „Teseo“. Pri nesreči je utonilo 36 mornarjev. Poročajo tudi, da pogrešajo mnogo ribiških ladij. — Del vatikanske knjižnice se je porušil. Pod sikstinsko dvorano so porušena tri nadstropja. Okrog 20.000 knjig je padlo v globino. Nekaj se jih bo dalo še nadomestiti. Pri tem se je ponesrečil učenjak dr. Vantassa in 4 delavci. Odpovedali so glavni stebri. — Nemčija: Nemčija zniža poštne pristojbine od 10 do 20 odstotkov. — Brezposelnih ima Nemčija trenutno 5.6 milijona. — V Stuttgartu je pogorel stari grad, ena najlepših in najdragocenejših zgradb v mestu. Pri gašenju se je ponesrečilo 40 gasilcev, nekaj pa jih je izgubilo celo življenje. — Francija: Iz Pariza poročajo o žalostnem koncu neke svatbe s plesom. Svatje, ki so se bili zbrali k poroki, so plesali vso noč od sobote na nedeljo. V nedeljo zjutraj pa se je pod plesalci udrl pod in moški in ženske so zgrmeli v nižje nadstropje. Dve osebi sta bili mrtvi, nad 50 pa jih je težko ranjenih. — Lansko leto je izginilo iz pariških stanovanj nič manj nego 27.000 oseb obojega spola, ne da bi jih mogli izslediti. — Ostale države: V Bangkoku v Siamu je pogorelo 500 poslopij. Pogorela je tudi kantonska banka. 2000 ljudi je brez strehe. — Razdražena, 4000 glava množica je naskočila neko bolnišnico v Saliburyju v Ameriki in se polastila ranjenega zamorca, ki je bil obtožen, da je ustrelil nekega znanega meščana. Zamorca se zvrleli na javni trg nasproti sodišču in ga linčali. Njegovo telo so polili nato s petrolejem in ga zažgali. — V bližini Šanghaja na Kitajskem se je zgodila na reki Jangcekiangu strahovita nesreča. Na nekem potniškem parniku je nastal požar in ogenj se je bliskovito razširil po vseh prostorih. Parnik se je kmalu potopil. Našli so 30 mrličev, vendar pa je število žrtev še veliko večje. — Ruski kmetje so v zadnjih mesecih uničili v minskem okrožju 111 gospo-

darskih zgradb kolektiv, v borislavskem okrožju 46 in v troiškem 11. Pokret proti kolektivizaciji zavzema vedno večji obseg.

Čudež kirurgije. (Rojen brez zenice in je spregledal.) Kako daleč je danes že napredovalo ranecelstvo, je pokazala naravnost čudovita operacija (zdravniški rez), ki je bila pred kratkim izvršena z dobrim uspehom v zavodu slepcev v Pensylvaniji. Študent Muselman, komaj 22 let star, je prišel na svet brez zenic ali punčic, brez katerih po dosedanji vedi ni mogoče govoriti o vidu. Tedaj ni videl luči sveta do trenutka, ko so mu pred par meseci odstranili po težki operaciji obveze. Operacijo je izvršil dr. Moore. Ta operacija je bila radi svojih komplikacij zelo težavna, ker je bila prva te vrste. Očesni strokovnjak je moral vrezati v oko, da je mogel vpovstaviti druge zenice. Potem je moral še kožico, ki je jemala vid, tako spretno urediti, da ni mogla več zarasti. Ta nadvse srečen dijak se je izrazil sledeče: Krasno je, skoraj čudež! Vedno sem upal, da bi mogel videti nekega dne. Posebno pa me navdušujejo čudapolne barve in oblike cvetlic. Mehke in dišeče so se mi vedno zdele, zdaj pa občudujem njih lepoto. Vse je zame novo razkritje. Pa mislim, da bo največji trenutek ta, ko bom zagledal obraze svojih prijateljev.

Zahvala.

Vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, ki ste v težki bolezni obiskovali in tolažili našega nepozabnega očeta, gospoda

Ludovik-a Borovnika,

puškarja in posestnika v Borovljah,

vsem, ki ste prišli od blizu in daleč spremit ga na njegovi zadnji poti, naša najlepša hvala.

Zahvaljujemo se posebno č. dr. Sadolšku za v srce segajoče tolažilne besede na pokopališču, slovenskemu pevskeemu zboru za ganljive žalostinke na domu in ob odprtem grobu, zastopstvu Pol. in gospod. društva, domači požarni brambi ter zastopstvom raznih posojilnic.

Za darovane vence in cvetje, kakor za vse izraze sočutja od blizu in daleč naša prisrčna hvala.

Borovlje - Zagreb, 6 januarja 1932.

Žalujoči ostali.

Dam za 2 kg oprane volne 1 meter sukna. **GREGOR WIESER,** krojač na Koblju pri Borovljah

VABILO na ljudsko igro

Prisega o polnoči

ki jo uprizoni **BRALNO DRUŠTVO V ŠKOCIJANU** v nedeljo, dne 24. januarja 1932 ob 3. uri popoldne pri Šerčerju v Šmihelu nad Pliberkom.

Vse ljubitelje poštene zabave prisrčno vabi ODBOR.

VABILO na igro

Damijan Vašek

ki jo uprizoni **IZOBRAŽEVALNO DRUŠTVO „DANICA“** v nedeljo, dne 24. januarja 1932 ob 3. uri popoldne v Društvenem domu v Dobrli vasi.

Sodeluje šentviški moški pevski zbor.

K obilni udeležbi vabi ODBOR.

Vajenec, ki bi imel veselje učiti se tesarske obrti, se sprejme. Biti mora pošten, zdrav in močan. Hrana in stanovanje v hiši. **ROBERT MIHOR,** mestni tesarski mojster V LJUBLJANI, Devinska ulica 5 (Jugoslavija).